

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 19.12.2018 r.

ZN-II.9532.12.2018.1

Pani
Lidia Kisielewska
Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
ul. Szkolna 2
63-000 Środa Wielkopolska

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 511, ze zm.) oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 29), po przeprowadzeniu kontroli problemowej w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Środzie Wielkopolskiej w dniach od 10 października 2018 r. do 30 listopada 2018 r. przez zespół kontrolujący w składzie: Bartosz Kamiński – Sekretarz Wojewódzkiego Zespołu, kierownik kontroli, Dorota Michalska – inspektor wojewódzki, Honorata Lewandowska – inspektor wojewódzki, Dagmara Błaszczyk-Owczarek – starszy specjalista, Stanisław Jarmuda – członek Wojewódzkiego Zespołu, lekarz oraz Józef Solecki – członek Wojewódzkiego Zespołu, doradca zawodowy, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 05.10.2018 r. nr KN-II.0030.383.2018.1, której wyniki zostały zamieszczone w protokole z kontroli, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Usytuowanie organizacyjno-administracyjne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Środzie Wielkopolskiej nie budzi zastrzeżeń.

Baza lokalowa Powiatowego Zespołu, w której odbywają się badania i wywiady spełnia wymogi określone w § 24 i § 25 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2027).

Wszyscy członkowie Powiatowego Zespołu uczestniczący w posiedzeniach składów orzekających w okresie objętym kontrolą posiadali odpowiednie kwalifikacje oraz dokumenty je potwierdzające.

W trakcie kontroli zweryfikowano 50 losowo wybranych akt sprawy.

Przewodnicząca Powiatowego Zespołu zgodnie z przepisem § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wyznaczała skład orzekający, w tym lekarza – przewodniczącego składu.

Zgodnie z przepisem § 33 pkt 2 ww. rozporządzenia dokonano wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej. Lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji dokumentacji określał specjalność przewodniczącego składu orzekającego. Wyjątek stanowi 1 sprawa, w której lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji złożonej dokumentacji nie określił specjalności lekarza – przewodniczącego składu orzekającego.

W sytuacji gdy lekarz dokonując wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej złożonej wraz z wnioskiem stwierdził, że jest ona niewystarczająca do wydania orzeczenia, Przewodnicząca Powiatowego Zespołu, zgodnie z § 6 ust. 5 ww. rozporządzenia zawiadamiała osobę zainteresowaną odrębnym pismem o konieczności jej uzupełnienia wraz z wyznaczeniem terminu złożenia brakującej dokumentacji, z pouczeniem, że nieuzupełnienie jej w określonym terminie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Powiatowy Zespół, zgodnie z przepisem § 7 ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, zawiadamiał stronę o terminie rozpatrzenia wniosku nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia. Zawiadomienia zawierają pouczenie zgodne z przepisem § 7 ust. 6 ww. rozporządzenia, który nakłada na stronę obowiązek usprawiedliwienia swojej nieobecności w ciągu 14 dni od daty posiedzenia składu orzekającego pod rygorem pozostawienia sprawy bez rozpoznania.

Wszystkie sprawy były załatwiane terminowo, zgodnie z przepisem art. 35 i art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2096). W przypadku nie załatwienia sprawy w terminie Powiatowy Zespół, zgodnie z art. 36 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia, zawiadomił stronę o niezałatwieniu sprawy w terminie i wyznaczał nowy termin do jej załatwienia. Jednak wskazywana w zawiadomieniu przyczyna niezałatwienia sprawy

w terminie „duża ilość złożonych wniosków” wskazuje na kwestie organizacyjne, które nie mogą stanowić okoliczności usprawiedliwiającej beczynność organu.

Analiza 19 ocen sporządzonych przez psychologa wykazała, że wszystkie oceny zostały sporządzone poprawnie zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Kontrola 13 ocen sporządzonych przez pracownika socjalnego wykazała, że część ocen jest niepełna i częściowo nieczytelna. Należy pamiętać, że ocena jest dowodem w sprawie i winna być wypełniona czytelnie. Ponadto, część ocen jest niespójna z końcową kwalifikacją do stopnia niepełnosprawności.

Kontrola 11 ocen sporządzonych przez doradcę zawodowego wykazała, że oceny sporządzone przez Panią Annę Klepacką są niekompletne, ogólnikowe i czasem sprzeczne wewnętrznie. Ponadto, w 1 sprawie rozstrzygnięcie orzecznicze w postaci umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie znajduje uzasadnienia w sporządzonej ocenie.

Analiza 7 ocen sporządzonych przez pedagoga wykazała, że najczęściej zastrzeżeń w kontrolowanych ocenach budzi punkt III, dotyczący przebiegu dotychczasowego rozwoju dziecka oraz aktualnych problemów zdrowotnych i deficytów rozwojowych. Traktowany jest on pobieżnie, bez wystarczającego poziomu szczegółowości, pedagog sporządzający ocenę skupia się jedynie na aktualnych problemach zdrowotnych nie dokonując opisu przebiegu dotychczasowego rozwoju dziecka oraz deficytów rozwojowych lub przeciwnie pomija aktualne problemy zdrowotne. Pedagog dokonuje nieprawidłowej interpretacji punktu XI oceny. Sporządzony zapis kompensacji zaburzeń i stosowanych form wspomagania rozwoju oraz zakresu niezbędnego wsparcia jest błędny. Informacje dotyczące świadomości ograniczeń i ich akceptowania nie są kompensacją zaburzeń, czyli wyrównywaniem występujących dysfunkcji. Zastrzeżenia budzą punkty XII oraz XIII – w których pedagog nie dokonuje opisu czynności determinujących konieczność udzielania pomocy/opieki przy jednoczesnym zakwalifikowaniu do osób niepełnosprawnych. W związku z tym proponowane przez pedagoga rozstrzygnięcia są nieprawidłowe, niezgodne z obowiązującymi standardami orzeczniczymi.

Pod względem merytorycznym oceny sporządzone przez pedagoga są mało precyzyjne, pozbawione wnikliwości. W ocenach występuje brak określeń oraz wymaganych opisów w poszczególnych punktach.

Uzasadnienia w kontrolowanych ocenach pedagogicznych są ogólnikowe, mało precyzyjne. Występują w nich treści, które są powieleniem innej oceny lub powieleniem definicji zawartej w aktach prawnych bez podania konkretnego i indywidualnego dla

orzekanego przypadku opisu. Ponadto, informacje zawarte w uzasadnieniach nie są adekwatne do treści zawartych w ocenie. Pedagog w sposób mało wnikliwy argumentuje proponowane rozstrzygnięcie (brak indywidualnego podejścia) nie wskazując na fakty uznane za istotne w sprawie i udowodnione.

Analiza merytoryczna 50 ocen stanu zdrowia, sporządzonych przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego wykazała, że:

- w 2/50 sprawach opis badania podmiotowego był niewystarczający,
- w 3/50 sprawach opis badania przedmiotowego był niewystarczający,
- w 39/50 sprawach opis zakresu i rodzaju ograniczeń występujących u osoby orzekanej był niewystarczający,
- w 10/50 sprawach przyznając wskazanie do uzyskania karty parkingowej lekarz nie umieścił na druku „oceny” wpisu mówiącego o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej,
- w 38/50 sprawach uzasadnienie oceny stanu zdrowia osoby orzekanej było niewystarczające,
- w 4/50 sprawie sporządzona przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego ocena stanu zdrowia osoby orzekanej była we fragmentach nieczytelna,

W przypadku 2 spraw kwalifikując do stopnia niepełnosprawności i ustalając symbol przyczyny niepełnosprawności 02-P, w ocenie lekarza przewodniczącego składu orzekającego brak było określenia stopnia nasilenia zaburzeń psychicznych, co stanowiło naruszenie § 32 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

W przypadku 1 sprawy kwalifikując do stopnia niepełnosprawności i ustalając symbol przyczyny niepełnosprawności 04-O, w ocenie lekarza przewodniczącego składu orzekającego brak było określenia na druku oceny stopnia obniżenia ostrości wzroku oraz ograniczenia pola widzenia, co stanowi naruszenie § 32 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

W przypadku 1 sprawy kwalifikując niepełnosprawności i ustalając symbol przyczyny niepełnosprawności 04-O, w ocenie lekarza przewodniczącego składu orzekającego brak było określenia na druku oceny stopnia obniżenia ostrości wzroku oraz ograniczenia pola widzenia, co stanowi naruszenie § 2 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz.162, ze zm.).

W przypadku 11 spraw na druku oceny brak było wpisu na temat konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, mimo że w orzeczeniu został przyznany pkt. 7 wskazań, co stanowi naruszenie § 29 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;

Orzeczenia zawierają wszystkie elementy dotyczące struktury prawnej określonej w § 13 ust. 1 i ust 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego.

We wszystkich sprawach poprawnie, zgodnie z przepisem § 13 ust. 5 ww. rozporządzenia, orzeczenia były doręczane nie później niż w terminie 14 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego w sprawie wydania orzeczenia.

W części akt sprawy znajdują się druki oświadczeń osób zainteresowanych o zgodzie na dostęp Powiatowego Zespołu do akt sprawy Ośrodka Pomocy Społecznej. Należy jednak stwierdzić, że charakter postępowania orzeczniczego nie uzasadnia potrzeby wykorzystywania danych gromadzonych przez ośrodek pomocy społecznej.

Ponadto, w 22 sprawach w uzasadnieniu orzeczenia brak jest odniesienia do ustawowych kryteriów kwalifikujących do niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

W związku z powyższymi ustaleniami, przekazuję następujące zalecenia pokontrolne:

1. Lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji złożonej dokumentacji powinien zgodnie z § 33 pkt 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dokonywać określenia specjalności przewodniczącego składu orzekającego.
2. Przyczynę niezakończoności sprawy w terminie określać z uwzględnieniem faktu, że kwestie organizacyjne nie mogą być okolicznością usprawiedliwiającą bezczynność organu.
3. Pracownik socjalny powinien sporządzać oceny w sposób pełny i czytelnie.
4. Oceny zawodowe sporządzać starannie aby zawierały wszystkie elementy i były spójne wewnętrznie.
5. Oceny pedagogiczne sporządzać w sposób rzetelny, spójny i wnikliwy z uwzględnieniem faktów uznanych za istotne w sprawie. Przy sporządzaniu ocen szczególnie należy zwrócić uwagę na indywidualne podejście do każdego orzekanego dziecka, unikając powtarzających się stwierdzeń. Szczególnie należy

zwrócić uwagę na prawidłowe uzasadnienie rozstrzygnięcia orzeczniczego w oparciu o zebrany materiał dowodowy i wnikliwą analizę dokonanej oceny potwierdzające słuszność podjętej decyzji.

6. Zaleca się pedagogom ponowną analizę opracowania „Kryteria kwalifikowania do niepełnosprawności, a rola i zadania pedagoga w procesie orzeczniczym” wydanego w 2015 roku przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Zawarte w nim materiały pomocnicze i wytyczne dotyczące prawidłowego sporządzania oceny pedagogicznej wprowadzić do bieżącego stosowania.
7. Oceny stanu zdrowia wypełniać w sposób pełny w każdym jej punkcie, a w szczególności poprawnie dokumentować stan zdrowia osoby orzekanej w zakresie: opisu badania podmiotowego i przedmiotowego, opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej oraz wynikającego ze schorzeń opisu naruszenia sprawności organizmu osoby orzekanej. W przypadkach przyznania wskazania do uzyskania karty parkingowej w ocenie zamieszczać opis wskazujący na znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się osoby orzekanej. W przypadkach przyznania pkt. 7 wskazań – w ocenie zamieszczać wpis mówiący o konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W każdym przypadku w ocenie stanu zdrowia zamieszczać merytoryczne uzasadnienie podjętego rozstrzygnięcia, zawierające w szczególności wskazanie faktów uznanych w sprawie za istotne i udowodnione.
8. Symbole przyczyny niepełnosprawności ustalać zgodnie z przesłankami określonymi w § 32 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz § 2 rozporządzenia w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.
9. Kwalifikować do określonego stopnia niepełnosprawności zgodnie z ustawowymi kryteriami określonymi w art. 4 ust. 1, 2, 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz zgodnie z § 29, § 30, § 31 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
10. W uzasadnieniu orzeczenia odnosić się do ustawowych kryteriów kwalifikowania do niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

Działając na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne, oczekując w terminie 30 dni od daty doręczenia wystąpienia pokontrolnego, zawiadomienia przez kierownika jednostki kontrolowanej o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Beata Winięcka
Przewodnicząca
Wojewódzkiego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
w Województwie Wielkopolskim